

STICHTING NATUURWET

INFOBLAD VERBOD OP HET DODEN VAN ZOOGDIEREN

17 JUNI 2023

Het doden van zoogdieren op de positieflijst wordt verboden

De Eerste Kamer en de Tweede Kamer hebben het amendement Wassenberg aangenomen. Het amendement Wassenberg luidt als volgt:

“Aan artikel 2.10, eerste lid, wordt een zin toegevoegd, luidende: Bij algemene maatregel van bestuur worden in elk geval aangewezen de krachtens artikel 2.2, eerste lid, aangewezen zoogdiersoorten en ganzen.”

Het gaat hier om artikel 2.10, eerste lid, van de Wet dieren. Dit amendement voorziet in de wijziging van de Wet dieren waardoor het aantal diersoorten dat, behoudens een beperkt aantal uitzonderingen, niet gedood mag worden, sterk wordt uitgebreid.

Wat houdt het verbod in

Artikel 2.10 van de Wet dieren bepaalt dat het verboden is om diersoorten of diercategorieën die zijn aangewezen in een algemene maatregel van bestuur te doden. Op dit moment zijn uitsluitend de hond, de kat en de gans aangewezen als diersoorten die niet mogen worden gedood. Voor alle overige diersoorten geldt geen verbod op het doden. Met het amendement wordt dit verbod dus uitgebreid naar alle zoogdiersoorten die op de positieflijst voor zoogdieren staan.

Op welke soorten is het verbod van toepassing

Het amendement bepaalt dat het verbod van toepassing is op de krachtens artikel 2.2, eerste lid, aangewezen zoogdiersoorten en ganzen. Het aantal zoogdieren wordt daarmee sterk uitgebreid. Om welke zoogdieren het gaat, is echter nog niet duidelijk, dat is afhankelijk van het moment waarop artikel 2.10 van de Wet dieren wordt ingevoerd.

Op dit moment is het aantal zoogdieren dat is aangewezen krachtens artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren, de zogenaamde Positieflijst voor zoogdieren, zeer uitgebreid. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, is er in Nederland op dit moment namelijk al een positieflijst voor zoogdieren. Deze positieflijst is een zeer uitgebreide lijst van diersoorten die beoordeeld zijn en op basis van deze beoordeling in Nederland mogen worden gehouden. Wat er niet is, is een feitelijk verbod op zoogdieren die niet op deze positieflijst staan. Omdat de beoordelingsmethodiek van de huidige positieflijst ondeugdelijk was, heeft de rechter een verbod op zoogdiersoorten die niet op de positieflijst waren geplaatst, vernietigd.

Er is dus op dit moment een uitgebreide lijst van zoogdiersoorten die op de positieflijst staan. Dit is bijlage 1 bij de Regeling houders van dieren en omvat zowel tabel 1 als tabel 2 van deze bijlage. De Minister is voornemens deze uitgebreide positieflijst te vervangen door de veel kortere Huis- en hobbydierenlijst. Deze treedt echter op zijn vroegst op 1 juli 2024 in werking. Omdat het verbod op het doden van zoogdiersoorten, zoals opgenomen in het amendement Wassenberg, direct is gerelateerd aan de positieflijst, is dus van belang wanneer de Wet dieren wordt gewijzigd door het opnemen van het verbod op het doden van zoogdiersoorten die op de positieflijst staan. Wordt het amendement opgenomen in de Wet dieren vóórdat de Huis- en hobbydierenlijst in werking treedt, dan is het verbod van toepassing op alle diersoorten die nu in bijlage 1 bij de Regeling houders van dieren staan, wijzigt de wet tegelijkertijd met de inwerkingtreding van de Huis- en hobbydierenlijst, dan heeft het verbod uitsluitend betrekking op de 30 diersoorten op de Huis- en hobbydierenlijst.

Vrijstellingen

In artikel 2.10 van de Wet dieren is verder bepaald dat dit verbod niet van toepassing is als een dier wordt gedood voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten of in bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen.

Het is belangrijk goed naar de eerste uitzonderingsgrond te kijken. Het verbod is dus niet van toepassing als een dier wordt gedood voor de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten. Dierlijke producten zijn in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet dieren omschreven als van dieren afkomstige producten, al dan niet bewerkt of verwerkt, en daarvan afgeleide producten, met inbegrip van levende producten als broedeieren, sperma, eicellen en embryo's.

Indien de vraag is of het voeren van levende dieren bij de bedrijfsmatige fok van andere diersoorten onder de vrijstelling valt, is het antwoord dus nee: levende dieren zijn geen dierlijke producten en de productie van levende dieren valt dan ook niet onder de bedrijfsmatige productie van dierlijke producten.

In artikel 1.10 van het Besluit houders van dieren is nog een aantal vrijstellingen opgenomen.

Als gevallen als bedoeld in artikel 2.10, eerste lid, van de wet worden aangewezen gevallen waarin:

- a. een dier wordt gedood ter beëindiging of voorkoming van onmiddellijk gevaar voor mens of dier;
- b. een dierenarts heeft vastgesteld dat doden in het belang van het dier is;
- c. dat doden bij of krachtens enig wettelijk voorschrift of ingevolge een EU-verordening is voorgeschreven;
- d. een dier wordt gedood ter beëindiging van ondraaglijk lijden van het dier;
- e. een dier wordt gedood vanwege niet te corrigeren gevaarlijke gedragskenmerken.

Achtergronden van de wetswijziging

De wijziging van de Wet dieren met het amendement heeft verschillende gevolgen. In de eerste plaats is het niet langer mogelijk om in geval van selectieve fok van zoogdiersoorten die op de positieflijst staan, dieren te doden waarmee de fok niet wordt voortgezet. In de tweede plaats is het niet langer mogelijk om dieren levend te voeren aan andere dieren. In de derde plaats wordt het doden van dieren om andere redenen ook verboden.

Het amendement merkt hierover het volgende op:

“Op dit moment geldt het verbod om dieren buiten de veehouderij te doden slechts voor ganzen, honden en katten. Deze diersoorten zijn nu aangewezen in artikel 1.9 van het Besluit houders van dieren. Voor dieren van overige diersoorten kan alleen worden opgetreden als er sprake is van dierenmishandeling. Daarvoor is het nodig dat bewezen kan worden dat een dier bij het doden heeft geleden, wil er sprake zijn van een strafbaar feit. Daardoor blijft veel dierenmishandeling onbestraft. Dit is een zeer onwenselijke situatie. Zo is het wel mogelijk om een dierenbeul te vervolgen die een nest jonge hondjes in een met stenen verzwaarde sporttas in de sloot gooit om de dieren te verdrinken. Maar wanneer ditzelfde gebeurt met een nest jonge cavia's is het niet strafbaar, tenzij bewezen kan worden dat de dieren geleden hebben toen ze overleden. Dit maakt onderzoek en vervolging nodeloos ingewikkeld en tijdrovend, waardoor het in de praktijk vrijwel altijd

betekent dat er wordt afgezien van vervolging en dat de dierenbeul dus vrijuit gaat. Voor fokkers van gezelschapsdieren is het bovendien nog steeds mogelijk om gezonde dieren als cavia's, hamsters of konijnen te doden als de dieren niet het gewenste kleur of geslacht hebben, waardoor ze tegen een minder hoge prijs verkocht kunnen worden. Het komt voor dat jonge dieren met een stoeptegel verbrijzeld worden of dat de dieren met zelfgemaakte cocktails van medicijnen en/of pijnstillers worden geïnjecteerd om ze te doden. Ook in deze gevallen kan pas tot vervolging van de verdachte worden overgegaan als kan worden bewezen dat de dieren geleden hebben. Dat is in de praktijk een bijna onmogelijke opgave."

Overtreding is een misdrijf

Artikel 8.11, eerste lid, van de Wet dieren bepaalt dat het overtreden van het verbod op het doden van zoogdieren een misdrijf is. Artikel 8.12, eerste lid, van de Wet dieren bepaalt dat het doden van zoogdieren waarop het verbod van artikel 2.10 van de wet van toepassing is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of een geldboete van de vierde categorie.